

DEMBENE KA BƆ SAN MA

**Watson Goodman
Ya Kε Bεε Laden**

A santa ma. I kana a mayira

DEMBENE KA BƆ SAN MA

“DEMBENE KA BƆ SAN MA” wo le fasi minnu bi kuma sifa kelen fɔla Allala Kume rɔ, wonu le ladenne yan, kuma kunnyɛnu kɔni, ka bɔ “Bible” kan tina siyaman rɔ. N lanɛ a la ko Allala Kume fɛsɛfɛsɛ fɛn bɛrɛ le “Bible” nyɛrɛ la.

Allala Kume nara “ka bɔ san ma.” Telenbagaya kɔnkɛ anubɛ min sɔge ye mogɔ minnu na, kɛ si wonu sondɔmɛ dɛmbɛbɛrɛkɛ. Mogɔ wa tubi tume min, ka a ban ala hake ma, ka Mari Yesu Kraist madiya ko a ni sigi a yiɛ rɔ. A ni la a la a yiɛ bɛɛ la, ko Mari Yesu Kraist a Kisile le. Mari si a nyɛrɛ yira a la, ka ata sewe anubɛ yisi kime ke wo denkeninya mogɔ yiɛ rɔ. N ya wo lɔn 1937. Ha bi, n ma ta nyogenya nyime wo tinya, mabɛ Mari tema. N bi i madiyala ko i ni i nyɛrɛ di a ma ita Kisile la anubɛ i Mari KAKA, ni i ma wo ma nun.

— Watson Goodman (1920-2002)

Yoni 15.13

Mogota kaninteye ti koloya ke ko, ko a ni faga a yatiginuna ko la.

Rom Kenu 5.8

Kono Alla ara ma kani nya min, a ara wo yira ma la. Wole ko, wo tume ma ye hake tigiye la, Kraist fagara ma ye.

Lankenimaye 1.5

Anube ka bo Yesu Kraist bolo, lanaya siriye koni, a fole le, min nawulita, ka bo furenu tema. A ye kun tigiye kela dugu kole mansenu kun na fana.

Yoni 13.1

Mba, a ara to nun tele kelen yanni Tembi-n-kun-ne ni ke. Yesu

ya a lon ko ala wati ara ke ka bo duninya ro, ka ta a Fa Alla wara. Ata mogō minnu bi duninya ro, a ya wonu kani tume bee, ka anu kani ha ka a danna tembi.

Yeremaya 31.3

N bora gbe ro anu ye wula yan la, Isirela mogonu koni. N bara wo kani tume bee. Wole to n si to nta kaninteye yirala wo la tuma wo tuma.

Yoni 3.16

Kamasaron Alla ya duninya kani, ha a ya ala Den Kei kelen pe ni, ko mogō wo mogō wa denkeninya a ma, wo kana halaki, fo ka habadan nimaye saron.

1 Timoti 3.16

Mala dina gbundu koe kolo, mogo ti ke a masɔsɔla mumɛ! A bɔra gbe rɔ mogoye muninye rɔ, Ka yo sɔrɔn Allala Ni Senima fɛ. Melikanu ya a yen. Ala koe la-kera sibolenu tema, Mogɔnu den-keninyara a ma duninya rɔ. A layeleta arinyene rɔ.

Yoni 1.1 ni 14

Keɓi fɔɔfɔɔ Alla ye nyo. Kume fana ye nyo. Alla ye kan min, Kume fana Alla fɛ nyo. Alla ye nya min, Kume fana ye wo nyale. . . . Kume mara mogo la. A sigira ma tema. Ma ya ala gbiliye yen. A fane nema anube tonye la.

Gbiliye kɔni, Allala Den Kei kelen pe ya min sɔrɔn a Fa bolo.

Yoni 14.9, 10a

Yesu ya a yabi ko, “Filipi, ma ara me ma nyogen fɛ wona kati, ha bi i ma n lɔn? Min bara n yen, wo ara n Fa Alla yen. Ile ye a fɔla kama worɔ, ko n ni Fa Alla yira wo la? Filipi, i ma denkeninya wa, ko n bi n Fa Alla rɔ, n Fa Alla fana ye nde rɔ?” . . .

Matiyu 1.22, 23

Mba, ke bɛɛ mara, ko wo ni kambali, Mari ya min fɔ neɓi fɛ, ko, “Sungurun nasɔlɔne si buyi bi, ka den kei sɔrɔn. A tɔgɔ si sa Emanuweli” (wo kɔrɛ le, “Alla ye ma fɛ”).

Matiyu 8.29

Kaka woro, anu gbelegbeleta ko, "Allala Den Kei, i ye nfen nyinina ma fe? I wara na ma toro koe la wa, yanni a wati nyere ni ke?"

1 Yoni 4.15

Min si a son a la ko, Yesu Allala Den Kei le, Alla tone wo ro, wo tone Alla ro.

Kolosi Kenu 2.9

Kamasaron Allaye kambaline ye Kraist ro, ata mogoye ro.

Aiseya 9.6

Den ara saron ma ye. Den kei dira ma ma. A si ma mala kun

tigi la. A togo si kele, Hankilime, Makawandile, Alla Sembe Tigi, Habadan Fa, Yisi Kima Mansa.

Matiyu 17.5

A ye kumala tume min, kene bora banda finnye ro anu kuma. Kuman kan bora banda finnye wo ro, ko, "N nyere diyana Den Kei le ke la, min bara n hene fiu. Wo ni wo tolo maso a kuman kan la!"

Luka 1.35

Melika ya a yabi, ko, "Ni Senima si na i kuma. Allala sembe si yigi i kuma. Wola ko la, den senime wo, si kele Allala Den Kei.

4 YESU YA WO FO MA YE, A YE MIN NA

Yoni 11.25

Yesu ya a fo a ye ko, “Nde le ye furenu nawulila, ka nie di anu ma. Min ba denkeninya n ma, hali a fagara, a si beli.”

Yoni 13.13

Wo ye n kelela ko Karan mogo, anube Mari. Wo fœ benta, kamasɔɔn wo le nde la.

Yoni 8.23

Yesu ya anu yabi ko, “Wole ye yan de, kono nde bora san ma. Wole ye duninya ke le ro, kono nde ma bo duninya ke ro.

Yoni 8.58

Yesu ya anu yabi ko, “N bi tonye fola wo ye. Yanni Ebrahim ni sɔɔn, nde ye nyo.”

Yoni 9.5

“N bi duninya ro tume min, duninya kene le nde la.”

Yoni 10.7

Wole to Yesu ya a fo tun ko, “N bi tonye fola wo ye. Nde le de la, sagenu ye.”

Yoni 6.35

Yesu ya a fo anu ye ko, “Nie biredi le nde la. Min si na nde wara, wo ti kɔnko mumε. Min ba denkeninya n ma, wo kan ti lagbala mumε.”

... “N ya a lon ko Masiya ye nala, min tɔgo Kraist. A wa na tume min, a si koe beε fo ma ye.” Yesu ya a yabi ko, “Wo le nde la, min bi kumala i fe.” Yoni 4.25, 26

YESU YA KABANA KOE MINNU KE, 5

WO DOENU

Luka 5.4-6

A banta kumala tume min, a ya a fo Saimon ye, ko, "Kulon lata tungban tema. Wobe i ta nyogennu ni wola yalenu nayigi ka yege bira. Saimon ya a yabi ko, "Karan mogɔ, ma ara wali bereke suyi bee ro. Ma ma fen-fen bira. Kono ni i wara a fo wo nya, n si yalenu nayigi." Anu ya yalenu nayigi ka yege siyaman bira, ha yalenu ya fare dabira.

Matiyu 14.19-21

A ya a fo mogonu ye, ko anu ni sigi binye kuma. Wo koma, a ya biredi loli, anube yege file bi.

A ya a ye layele san ma, ka baraka bira Alla ye. A ya biredi loli wo, rakarikari, ka a dun ala karan dennu bolo. Karan dennu ya a di mogonu ma. Mogɔ bee ya fen don, ka fa. A kundu kundi min tora, karan dennu ya gben-gberan tan ni fila lafa wo la. Kei minnu ya wo don, wonu yate le mogɔ waga loli. Musenu anube dinenu sa wo yate ro.

Matiyu 20.30b ni 34

... Anu ko, "Ma fa! Kinikini ma ma, Debidila Den Kei!" ... Yesu kinikinita anu ma. A ya a bole maga anu ye la. Kaka woro, anu kera ka fen yen.

6 YESU KRAIST, DALI MANSE ANUBE MARI LE

Hiburunu 1.2

Alla . . . kono a ara kuma mele ye tele laban kenu ro, ala Den Kei baraka ro. Alla ya a ma fen bee tigi la. Alla ya duninya dan ale le baraka ro.

Rom Kenu 14.9

Kamasoron Kraist fagara, ka wuli, ka nie lafe, kela ko la, ko a ni ma Mari la, kendenu anube furenu ye.

Kolosi Kenu 1.16

Kamasoron Alla ya fen bee dan ale le baraka ro, san kole ro anube dugu kole kuma. Fen min si yen anube min ti yen koni, ka

a sa ni sembe tiginu kuma, anube marinu, anube kun tiginu, anube sarati tiginu. Alla ya fen bee dan ale le baraka ro, anube ale ye.

1 Korinti Kenu 1.9

Alla le lanaya tigi la, Alla koni, min ya wo kele, ka wo ma ala den kei ta nyogennu na, ma Mari Yesu Kraist koni.

Kewalenu 2.36

“Mba, Isirela mogoo bee ni a lon serr, Ko Yesu wo le ke la, wo ya min gbangban koloma ma, Alla ara wo ma, Mari anube Kraist la!”

YESU KRAIST, MOGŌ BĒTA KITI TĒGELE LE 7

Rōm Kenu 14.10

Ile don, i ye i na kelen nyogen kitila kama? Ile, i ye i na kelen nyogen lafeyala kama? Ma dama si ma sɔ Allala kiti tēge sigi fɛn yarɔ.

Kewalenu 10.42

“A ya ma nyamari, ko ma ni kibare nyime kawandile bɔ mogonu ye, ka siriye bɔ ko, ale le wo la, Alla ara a latege min ma ko, a ni furenu anube mogɔ nimenu kiti tēge.”

Yoni 5.22

“Fa Alla ti mogɔ wo mogɔ kiti tēge. A ara sembe di ala Den Kei ma, ka kiti tēge.”

Matiyu 25.32

“Duninya mogɔ bēe si laden n yakɔrɔ. N si anu fara kurun fila, iko saga kandanne si saganu fara baanu na nya min.”

Rōm Kenu 2.16

Iko nna kibare nyime ye nya min, n bi min nakela, a si ma wo nyale wo Tele rɔ, Alla wa mogɔla sutura miri bēe kiti tēge Yesu Kraist bolo tume min.

2 Timoti 4.1

N bi i nyamarila Alla yala anube Kraist Yesu min si mogɔ bēe kiti tēge, kendemenu anube furenu kɔni, ka i nyamari a na koe, anube ala mansayela ko la.

8 KRAIST KELEN PE SI MOGŌ KUNKA

Yoni 10.9

“Dɛ le nde la. Min ba dun nde fɛ, wo si kisi. A si dun. A si bɔ. A si da nyini tɪnɛ sɔrɔn.”

Yoni 14.6

Yesu ya a yabi ko, “Kile le nde la, anube tonyɛ, anube nie. Hali mogŏ kelen ti ta n Fa Alla warɛ, fɔ nde fɛ.”

Yoni 8.24

“Wole tɔ n ya a fɔ ko, wo si faga wo hakenu rɔ. Mba, wo si faga wo hakenu rɔ serr, ni wo ma denkeninya ko wo le nde la.”

Kewalenu 4.12

“Kamasɔrɔn mogŏ gberɛ sa duninya rɔ, Alla ara min tɔgŏ di

mogŏnu ma, kisi koe rɔ, ko ma ni kisi a fɛ, fɔ Yesu tɔgŏ kelen pe.”

Hiburunu 7.25

Wole tɔ, a si ke ka wonu kisi, kaka anube wati bɛɛ, minnu bi nala Alla ma ale fɛ, kamasɔrɔn a nima habadan ka Alla madiya wonu ye.

Rɔm Kenu 3.24

Kɔno Allala nema kɔ fɛn fɛ, anu dama ara telen a ye, Kraist Yesu baraka rɔ, min bara anu hɔrɔya.

Hiburunu 5.9

A kambalita tume min, a mara habadan kisi koe dile la wo bɛɛ ma, minnu bi ala kume birala.

KRAIST KELEN PE SI MOGŌ KUNKA 9

1 Kōrenti Kenu 1.30

Kōno Alla ara wo ma kelen na Kraist Yesu rō. Alla ara Kraist ma hankili la ma ye. Ma ara telen Alla ye a fε. Ma ara ma Allala mogōnu na. Ma ara hōrōya.

Luka 19.10

“Kamasōrōn Mogōla Dēn Kei ara na ka wo nyini, anube ka wo kisi, min tonε a rō.”

Kōlōsi Kenu 1.12-14

Wo ni baraka bira Fa Alla ye sewe rō, min bara wo rabēn, ko wo ni wote sōrōn wo rō, a ara min mara ala mogōnu ye kene mansaye rō. Kamasōrōn a ara ma kisi pimpi sembe ma, ka na ma

la, a diyana Dēn Keila mansaye rō, min ya ma hōrōya, ka ma hakenu makoto.

Lankenimaye 5.9

Anu ya beiti kure bō ko, “I benne ka kitabu bi ka tamaserenu bō a ma. Kamasōrōn i faganε le nun, i ya mogōnu san Alla ye, ila sayε fε, ka bō bōnsōn bεε rō, anube kan bεε rō, anube mogō bεε rō, anube sibole bεε rō.”

Taita 2.14

A ya a nyere ni, mala ko la, ka ma kisi ko yugu bεε ma, ka ma ma mogō senime la a nyere dōrōn ye, ko nyima ke sōge ye mele min na.

10 KRAIST YELE YA KAFARILE MIN KE

Efesa Kenu 1.7

Kamasərən ma ara hərəya Kraistta saye fe, ma hakenu bara makoto.

1 Yoni 1,7

Kəno ni ma tora kenə rə, iko ale ye kenə rə nya min, ta nyogenye ye ma bolo ma nyogen fe worə. Allala Dən Kei Yesu yele si ma seninya, ka ma bə mala hake bəe rə.

1 Pita 1.18, 19

Kamasərən wo ya ke nya fuyi minnu sərən wo bimbanu bolo, sənke min bəra, ka wo hərəya wonu ma, wo ya wo lən. A ma ke wo fən sifa la, doe si bə min

sənke la, iko wudi gbe, wa sene. Wo hərəyara saraka sənke gbele le fe, Kraist kəni, min manə iko saga dən, fəe sa min na. Da pəre sa a ma.

Hiburunu 9.14

Mba, bawo, tonye le wo la. Kraist yele tembinə wo la pon! A ya a nyere di Alla ma saraka kambalinə la, habadan Nie baraka rə. A yele si ma səndəme seninya kewali fuyinu ma, ko ma ni wali Alla nime ye.

Rəm Kenu 5.9

Ata saye fe, ma ara telen Alla ye kaka, ka tembi wo la, ma si kisi Allala diminye ma ale fe.

KISI KOE DENKENINYE FE KRAIST RO 11

Efesa Kenu 2.8, 9

Kamasərən wo kisine Allala nema le fe, denkeninye baraka rə. Wo nyere gba ma. Allala kə fen le. Nyere matəgə mume sa a rə, bawo, a ma kə wo nyereta raye fe.

Rəm Kenu 5.1

Kamasərən ma ara telen Alla ye denkeninye fe, yisi kime ye mabe Alla tema, ma Mari Yesu Kraist baraka rə.

Galesiya Kenu 5.6

Kamasərən, ni ma ye Kraist Yesu rə, kamininye, wa, kamini-nyabeliye ti fenfen nyinya mume, fə denkeninye, min bi walila kainteye fe.

1 Yoni 5.4

Kamasərən Allala den bəe si ke ka duninya no. Ma si duninya no nya min, wo le kə la, mala denkeninye fe.

Anu ya a manyinika worə ko, “Mele ni nfen ma ko ma ni Allala walenu kə?” Yesu ya anu yabi ko, “Allala wale le kə la, a ye a fe wo ni min kə, ko wo ni denkeninya wo ma, a ara min sə.” — Yoni 6.28, 29

Yoni 20.31

Kəno kenu sebene, ko wo ni la a la, ko Yesu, Kraist le, Allala Den Kei kəni. Wo wa denkeninya a ma, wo ni habadan nie sərən a təgə rə.

Yaburi 108.4

Ila habadan kaninteye kera ha san kolenu kuma. Ila lanaye kera banda kolenu ma.

Yaburi 103.11

Iko banda kole fe yan dugu kole la nya min, ala kaninteye kolo wo nya le wonu ye, minnu bi a gbiliyala.

Yaburi 103.17

Kɔno minnu bi Mari gbiliyala, ala kaninteye tone wonu ye habadan. Ala nyimaye tone wo bɔnsɔn bɛɛ ye.

Lamenteson 3.22, 23

MARILA kaninteya dasabele anube kinikine tone ha bi. A ku-

rayane iko bande ka san kure. A gbene iko sun tele ti.

Maika 7.18

E Mari, wobe Alla min kan, wo sa. Ila mogɔ minnu kisine, i wara wonu hake makoto. I diminyane ma to habadan. Kɔno i sewara ka ila habadan kaninteye yira ma la.

Taita 3.5

A ya ma kisi. A ma wo ke ma nyerela kewali nyimenuna ko la, kɔno ala kinikinela ko la, a ya ma kisi kule baraka rɔ, Ni Seni-ma ye sɔrɔn ko kure anube nie kure dila ma ma min fe.

NA A WARA

Matiyu 11.28

“Min bɛɛ ara bandan ala duni gbilime madunina, wo na nde wara. N si sulen di wo ma.”

Lankenimaye 22.17

Allala Ni Senima anube wo Konyo kure ye a fola ko, “Na!” Mogɔ wo mogɔ ye ke lamenna, wo fana ni a fo ko, “Na!” Mogɔ wo mogɔ min kan lagbalanne, min bi nimaya yi fe, wo ni na ka a min. A sɔnkɔ sa.

Yoni 7.37

Ladiye tele laban, ladiya ba le wo la nun. Wo tele rɔ, Yesu ya a sɔ. A kumara kan ba la ko, “Ni

min kan lagbalane, a ni na nde wara ka a min.”

Aiseya 55.1

Mari ko, “Mogɔ wo mogɔ min kan lagbalane, wo ni na. Yi ye yan. Wudi sa min bolo, na ka kine san. I ni a don. Na, gbee anube none san — i ti fen wo fen bo ala ko la.”

Aiseya 1.18

MARI ko, “Ma ni koe ke ban kaka. Ila hake wulenne le iko yele, kono n si i ku ka i gbe iko begi gbe. Hali ila hake wulenne kati, i si gbe iko kololi munki.”

14 ALLALA DEN MA, MOGŌ BEE LA

Yoni 1.12

Kəno doenu sonta a la, ka den-keninya a ma. Wole tɔ a ya sembe di wonu ma, ka ma Allala denu na.

Rəm Kenu 8.14, 15

Minnu bolo biranɛ Allala Nie bolo, Allala denu le wonu na. Kamasərən Alla ara Ni Senima, min di wo ma, wo ma wo ma yɔn la, wa, ka wo lakilan, kəno a ara wo ma Allala denu na. Mba, Ni Senima baraka rɔ, ma ye dila Alla tole rɔ, ko, “N Fa! N Fa!”

Filipai Kenu 2.15, 16

Ko wo ni ma sonbənenu na ka seninya, Allala den kambaline-

nu kəni, minnu bara to duninya mogə radunenu, anube mogə yugunu tema. Wo tembi nimaya kume dila anu ma, wo ni malan anu tema, iko lolenu bi malanna banda kole rɔ nya min. Ni wo ya wo ma, n si n nyere matəgə kunnye sərən wola ko la wo rɔ, Kraist tele rɔ, bawo a si mayira ko nta rayale bee anube wale ma ke fu.

1 Yoni 3.10

Mba, danna fara berɛ le ke la, Allala denu anube Setanila denu tema. Min ti ko telenne ke, wa, ka a na kelen nyogen kani, Allala den ma wo la.

ALLA YA MIN FƏ GBEE MIN KOE RƏ 15

Tilinu 23.31, 32

I kana son gbee ni i magberenke, hali a wulenne kati, hali a ye gbanna kəpu rə. A si yigi i kan la a kinna. Wo banda kai i si ma iko duguma fen yugu le ya i kin.

Galesiya Kenu 5.19-21

Mogəye ke nyanu bəne le gbe rə fiu. A ye min kela, wo le kenuna, yelennye wo, ko nogəne wo, anube kəsə koenu, besi bato wo, anube suwagaye. Mogənu bara yuguya. Anu bi kelela. Anu bi keliye kela, anube diminye, anube nyere kani. Anu bi muritila, ka fara anu nyogen na. Anu wunda yogo. Anu si gbee min.

Anu yukalate. Anu bi wo sifa koenu kela. N bi a fəla wo ye kaka, iko n ya a ma nya min fələ ko, minnu bi wo sifa koenu kela, wonu ti Allala mansaye sərən.

Rəm Kenu 13.13, 14

Ma ni ma nyere tagama nya latelen, iko mogə minnu tone telta kene rə. Wo kana ma manamanatoye, wa, gbee minnaye, wa, yelennye, wa, ko kəsəne, wa, kele, wa keliye rə. Fə ka Mari Yesu Kraistla kele ke fennu bi, ka fara wola mogəye hake diyana koenu, anube a sago kenu na.

Maraka 10.17-22

Yesu wulita ala tagama rɔ tu-me min tun, kei burimatue tara, ka a nyenkin a kɔrɔ, ka a manyinika ko, “Karan mogɔ nyime, n ni nfen ma, ka habadan nie sɔrɔn?” Yesu ya a manyinika ko, “I ya n kele kama, ko n nyima? Mogɔ nyima ma mogɔ wo mogɔ la, fɔ Alla kelen pe. I ya tɔnnu lɔn ko, ‘I kana mogɔ faga. I kana yelennyɛ kɛ. I kana kankannyɛ kɛ. I kana funinyɛ fɔ. I kana mogɔ kansun. I ni i na anubɛ i fa gbiliya.’” Kei ko, “Karan mogɔ, n bara tɔn wo bɛɛ bira,

kɛbi n dininya tume.” Yesu ya a kani, ka a mafɛlɛn sin. A ko, “Ko kelen pe le ara to i ma. Ta ka i bolo fɛn bɛɛ fere, ka a wudi di bolo kolɔnnu ma. I si nonfulɛ sɔrɔn arinyɛnɛ rɔ. Wo kɔma, i ni na, ka bila n fɛ.” Kei ya wo lamɛn tume min, a ya a yakɔrɛ kiri. A yisɛ magboyanɛ tara, kamasɔrɔn nonfulu tigi ba le nun.

Matiyu 22.37, 38

Yesu ya a yabi ko, “‘I ni Mari, ila Alla kani i yisɛ bɛɛ la, anubɛ i sɔndɔmɛ bɛɛ la, anubɛ i hankili bɛɛ la.’ Tɔn kɛ kolo, a tembi-ra tɔn bɛɛ la.”

1 Yoni 3.7, 8a

**Dennu, mogɔ kana wo yanfa!
Min bi ko telenne kɛla, mogɔ
telenne le wo la, iko Kraist telen-
ne nya min. Min bi tola hake
kɛla, Setanite le wo la, kama-
sɔrɔn Setani ya hake ke kebi
fɔlɔfɔlɔ . . . .**

Yemesi 1.22

**Wo kana wo nyere mayuwaya
ka wo tolo masɔ ala kume la
gbansan, fɔ ka a ke serr.**

1 Kɔrenti Kenu 6.9, 10

**Wo ya a lɔn serr, ko mogɔ yu-
gu ti Allala mansaye sɔrɔn. Wo
kana wo nyere mayuwaya. Kani**

**kelenu, wa, besi batolenu, wa,
yelenu, wa kei-maki-keinu, wa,
kankan, wa, kɔrɔnde, wa gbee
minnenu, wa, minafɛgenu, wa,
tɔn tɔnyanenu — wonu, fɛn bo
fɛn, ti Allala mansaye sɔrɔn.**

Galesiya 6.3

**Ni mogɔ doe ye a mirila, ko
fɛn de ale la, wo tume fɛnfɛn ma
a la, a ye a nyere le mayuwaya-
la dɔrɔn.**

Efɛsa Kenu 5.6

**Wo kana son mogɔ wo mogɔ
ni wo yanfa yuwaya kumenu na.
Kamasɔrɔn Allala diminye si na
kuma birabelenu kan ma wo koe-
nu nyere lela ko la.**

Isikiyeli 18.20

Mogò min bi hake kela, wole si faga. Den kei ti tərò a fa hakela ko la. A fa fana ti tərò ala den kei hakela ko la.

Ròm Kenu 5.12

Hake nara duninya rò, mogò kelen fè, ala hake wo nara saye la a bolo. Wo ya saye lana mogò bɛɛ kuma, kamasərən mogò bɛɛ ara hake kè.

Yemesi 1.15

Mba, a nyere nata yugu si buyi bi, ka muwi hake la. Hake wa koloya tume min, a si muwi saye la.

Ròm Kenu 8.6

Ka i hankili sigi mogòye diyana koenu kuma, wo si ma saye la. Ka i hankili sigi Ni Senima diyana koenu kuma, wo si ma nima-ye anube yisi kime la.

Luka 15.32

“Kəno a benta ma ni ladiye kè, ka sewa, kamasərən i dɔge faganɛ le nun, kəno kaka a belinɛ le. A tone le a rò nun, kəno kaka a ara yen.”

Tilinu 11.19

Mogò wo mogò, ko telenne kè sɔge ye min na, wo si kisi, kəno mogò wo mogò, min bi ko yugu kela tuma wo tuma, wo si faga.

Yoni 5.21

“Kamasərən hali iko Fa Alla ye furenu nawulila nya min tun ka nie di anu ma, ala Den Kei fana si nie di anu ma wo nyale, minnu di a ye.”

Yoni 11.43, 44

A ya ke fə tume min, a ya ke-lele ke kan ba la ko, “Lasarasi, bə gbe rə!” Mogə faganə bəra. A bolenu anubə a kiannu makirine kasanke la. A kunnye makirine kure la. Yesu ya a fə anu ye ko, “Wo ni a mafulen. A ni ta.”

Yoni 10.17, 18

“N Fa Alla ya n kani, kamasərən n si n nie ni, wole ko, n ni a sərən tun. Mogə wo mogə ti n nie

bi n bolo. N si a ni n nyere sago la. Sembə ye n bolo ka a ni. Sembə ye n bolo ka a bi tun. N Fa Alla ara n sə ke le, ke koe la.”

Lankenimaye 1.18

Nde le min nima! N fagara, kəno, a mafelen, n nimayane habadan, habadan. Sarati ye n bollo saye anubə lakira kuma.

Luka 7.14, 15a

A tara, ka a bole maga saangbage la, minnu bi tala kei la, wonu ya anu sə. Yesu ko, “Kamine! N bi a fəla i ye, i lasə!” Mogə faganə ya a lawuli, ka kume dabira . . . .

Duturanami 5.7-21

I kana Alla bere bato fo nde.

I kana fen bo fen lamuninye ladan ni a ye san kole ro, wa dugu kole kuma, wa yi ro dugu kole koru. I kana i nyenkin besi wo besi koru, wa ka a bato . . .

I kana n tugo fo ko yugu ke koela ko la, kamasaron min bee si n tugo fo fu fa fu, nde, i Mari ita Alla koni, n si wonu taru.

I ni i sulen, sulen tele ro, ka a seninya, iko nde, i Mari ita Alla ya i nyamari nya min. Tele waru ye i bolo, i ni ila wale bee ke min koru . . .

I ni i na anube i fa gbiliya, iko nde, i Mari ita Alla ya i nyamari nya min . . .

I kana mogu faga.

I kana yelennyu ke.

I kana kankannyu ke.

I kana tugu sa mogu la.

Mogu doela muse soge kana i bira. Ala bon soge kana i bira, ala dugu, ala yonnu, ala kolo fennu, ala sofelenu, wa fen wo fen min bi a bolo.

Yoni 13.34

“N bara ton kure di wo ma, ko wo ni wo nyogen kani. Iko n bara wo kani nya min, wo ni wo nyogen kani wo nyale.”

I TI KE I DUGUNNA ALLA MA 21

Kewalenu 17.27

“A ya wo ma wole anu ni a nyini. Tumado anu si a yen, ni anu ya anu ye lakalan a ma. Hali wo, Alla ma fe yan, ma fen bo fen na.”

Tilinu 15.3

Mari ye wo yenna, min bi ke-la kan tine bee ro. A ye ma mafelenna, ni ma ya ko nyime ke, wa a yogome.

Luka 8.17

“Fen min bee dugunne, wonu si bo gbe ro. Fen min bee yama togonne, wonu si yen ka a labo kene ma.”

Yobu 34.21, 22

A ye mogo tagama nya bee mafelenna. Pimpi sa, min si ke hake tigi dugunna Alla ma.

Yeremaya 23.24

Mogo ti ke a dugunna kan tine doe ro, n ti ke a yenna kan min. I ma a lon ba, ko n bi fan bee, san kole ro anube dugu kole kuma?

Yaburi 139.8 ni 12

Ni n yeleta san kole ro, ile ye nyo. Ni n tara n sa lakira, ile ye nyo. Kono hali pimpi, pimpi ma wo la ile ye. Suye mane le ile ya la iko tele. Pimpi anube kene kelen de wonu na ile ya la.

22 ALLA LONBELENUTA HABADAN TOROYE

Matiyu 25.46

“Mba, wonu si ta habadan toroye ro. Telenbaganu si ta habadan nimaye ro.”

2 Pita 3.7

Kono san kolenu anube dugu kole min bi kaka, wonu marane Allala kuma kelen pe wole fe, halaki koe la te ro. Anu marane wo telela ko la moga yugunu kiti tege, anube halaki tume koni.

Matiyu 13.41, 42

“Nde, Mogola Den Kei si nta melikanu so, min bee ya mogonu so hake kela, anube ko yugu kele bee, ka wonu naden, ka anu bo nta mansaye ro, ka anu nake su-

li ta fereme ro, anu si di kan min, ka anu nyi makin.”

Matiyu 18.8

“Ni i bole, wa, i kian, ya i lasama, a tege a la, ka a lake a ro! I bolo kundi, anube i kin kundi, dunnye nimaye ro, wo fisa wobe i bolo file, anube i kin file lake ko, habadan te ro.”

Yaburi 9.17

Ko yugu kele bee laban le sa-ye la, min bee si anu ban Alla la koni.

Lankenimaye 20.15

Moga wo moga min taga sebe-ne ma taran moga nimenuta kitabu ro, wo lafilita ta dale ro.

Hiburunu 9.27

A fere sa fə mogə bɛɛ ni faga ko kelen, wo kəma, Alla si kiti tɛgɛ.

Kewalenu 17.31

“Kamasərən a ara wo tele la-tɛgɛ a si duninya bɛɛ kiti tɛgɛ lunnyɛ min telenbagaye la, wo mogə bolo a ara min yabə. A ara wo yira mogə kelen kelen bɛɛ la, kei wo lawuli fɛ, ka a bə furenun tema!”

2 Kərənti Kenu 5.10

Kamasərən a fere sa fə ma dama ni bə gbe rə, Kraistla kiti tɛgɛ tɛnɛ yarə, ko mogə kelen kelen bɛɛ ni a sərən iko a benta a ma nya min, iko a ya min ma, a nyi-

me, wa, a yugumɛ, a fere bənke nimaye rə.

Rəm Kenu 14.12

Ma kelen kelen bɛɛ si ma nyere dan tɛgɛ Alla ye worə.

1 Yoni 4.17

Kaninteye kambalinɛ mele rə kela ko la, ko ma ni fa yisi la-tɛgɛ la, Kiti Tɛgɛ Tele rə, kamasərən nie, min bi ma bolo duninya ke rə, wonubɛ Kraistte kelen de.

2 Pita 2.9

Wole tə, Mari ya Alla-yala-kilanye mogənu kisi nya lən anuna kərəbəlenu rə, anubɛ a si ko yugu kele mara nya min tərɛye rə ha Kiti Tɛgɛ tele.

Ròm Kenu 9.16

Wole tɔ, a sa mogɔ diyana koe, wa, ala kewalɛ fɛ, fɔ Allala kinikine fɛ.

2 Kɔrenti Kenu 9.15

Ma ni baraka bira Alla ye ala kɔ fɛn sɔnkɔbɔnɛla ko la!

1 Pita 5.5b

...“Alla ye mogɔ wasinenu mayigila, kɔno a ye nema dila mogɔ famayiginenu ma.”

Ròm Kenu 5.15

Kɔno wo file, anu ma kan. Kamasɔrɔn Allala kɔ fɛn sɔnkɔbɔnɛ, wo ma ma, iko Adamala hake. Tonyɛ le, ko mogɔ siyaman fagara mogɔ kelen wola hakela ko

la. Kɔno Allala nema kolo wo ko. Mba, ala kɔ fɛn sɔnkɔbɔnɛ fana ye wo nyale mogɔ siyaman ye, mogɔ kelenta nema baraka rɔ, Yesu Kraist kɔni.

2 Kɔrenti Kenu 8.9

Kamasɔrɔn wo ya ma Mari Yesu Kraistla nema lɔn. Nonfulu tigi ba le ale la nun, a ya a nyɛrɛ ma bolo kolɔn la wolela ko la, ko wo ni ma nonfulu tiginu na ala bolo kolɔnnyɛ fɛ.

Kewalɛnu 4.33

Kilayenu ya Mari Yesu lawu-li koe siriye bɔ sembe ba la. Alla duwara anu dama ye bereke.

Kewalenu 17.30

“Alla ma wo watinu yate, wo tume mogɔ ma ko wo ko lɔn, kɔno kaka a ara mogɔ bɛɛ nya-mari fan bɛɛ, ko, anu ni yelema ka bɔ anuna ko yugu kilenu fɛ.”

Kewalenu 2.38

Pita ya a fɔ anu ye ko, “Wo kelen kelen bɛɛ ni yelema, ka bɔ hake rɔ, ka batisi Yesu Kraist tɔgɔ rɔ, wole tɔ Alla si wo ma-koto wo hake la. Wo si Allala Ni Senima sɔrɔn.”

2 Kɔrenti Kenu 7.10

Kamasɔrɔn yisi lafinnye min bɔra Alla bolo, wo nara yisi ye-

lema la, wo ya a laban kisi koe ma. Mone sa wo rɔ mumɛ! Kɔno duninyata yisi lafinnye si ma sa-ye la.

Luka 13.3

“Ade! N bi a fɔla wo ye, ni wo ma tubi ka yelema, wo dama si faga iko wonu!”

Kewalenu 3.19

“Mba, wo ni yelema ka tubi Alla ma, wole tɔ, a si wo hake yesi fiu, ka a ban.”

Matiyu 3.2

A ko, “Wo ni wola ke nyanu yelema, kamasɔrɔn Allala man-saye ara gberɛn!”

Maraka 2.5

Yesu ya mogɔ wonuna denke-ninye yen. A ya a fɔ kei fere fagane ye ko, “Nna den, ila hake ma ara koto.”

Aiseya 55.7

Ko yugu kelenu ni anuna ko yugu boloka. Anu ni anuna miri nya yeɛma. Anu ni segi Mari ma, mata Alla kɔni. A kinikinite. A si makotole ke tiriya.

Kewalenu 5.31

“Alla ya a lawuli ka a sigi a bolo nyime rɔ, ka a ma Kun tigi anube Kisile la, ka fere di Isire-la mogɔnu ma ko anu ni tubi. Alla ni anu makoto anu hake la.”

Lankenimaye 3.20

I tole masɔ! N sɔne de la, ka a makɔnkɔn. Ni mogɔ wo mogɔ ya n kan lamɛn, ka de laka, n si dun wola bɔn la, ka fen dɔn ke a fe. Ale fana si fen dɔn ke n fe.

Matiyu 6.14

“Kamasɔrɔn doenu bara ko yugu min ke wo la, ni wo ya anu makoto wo la, wo Fa Alla min bi arinyene rɔ, wo fana si wo makoto.”

Isikiyeli 18.21

Ni mogɔ yugu farata hake la ka nna tɔnnu bira, ni a ya ko tellenne anube ko nyime ke, a ti faga, a si nimaye ke.

Kolasi Kenu 3.2

Wo ni wo miri nyo koenu ma dɛɛ. Wo kana wo miri dugu kole ke koenu ma.

Taita 2.11, 12

Kamasɔrɔn Alla ara ala nema mayira mogɔ bɛɛ le kisi koe la. Nema wo ye ma karanna ko ma ni ma ban Alla yala kilanbeliye anubɛ duninya natanu ma, ka ma nyere bira mogɔ la, anubɛ mogɔ telennɛ, anubɛ Alla yala kilan mogɔ duninya ke rɔ.

1 Yoni 2.15, 16

Wo kana duninya kani, wa, fen wo fen min bi duninya bolo. Ni wo ya duninya kani, Fa Alla kani koe sa wo bolo worɔ. Duninyate

ye fen min bɛɛ la, nyere hake diyana koenu kɔni, mogɔnu si min yen, a sɔge ni anu bira, anubɛ fen min bɛɛ ye duninya ke rɔ, mogɔnu wasinɛ minna ko la, ke fen wo fen ma bɔ Fa Alla bolo. Duninyate le ke bɛɛ la.

Aiseya 1.16

Wo ni wo nyere ku ka gbe. N bi wo yenna ko yugu min bɛɛ kela ke la, wo ni fara wonu na. Onda, wo fara ko yugu la.

Efesa Kenu 5.11

Mogɔ minnu bi pimpita ko fuyinu kela, wo kana bila wonu fɛ, ka wo nyogen ke. Fɔ ka wonu nabɔ kɛnɛ ma.

Isikiyeli 36.26

N si yisi kure anube miri nya kure di wo ma. Wo yise min gbeleyane, iko fare, n si wo bo nyo, ka kuma-bira-yise di wo ma.

Yoni 3.3

Yesu ya a yabi ko, "N bi tonye fola i ye, ni mogɔ ma sɔrɔn a kurela, a ti ke ka Allala mansaye yen."

2 Kɔrenti Kenu 5.17

Mogɔ wo mogɔ wa tugun Kraist la, mogɔ kure le wo la. Ko kɔrɔmenu bara tembi, ko kure le gbe.

Yoni 10.10

"Kankan sa nala fen bo fenna ko la, fa kankannyɛ, anube fa-

gale, anube tinyale. N nara ko wo ni nie sɔrɔn. Wo ni a sɔrɔn buwi."

1 Yoni 2.29

Wo ya a lɔn ko Kraist, mogɔ telenne le. Wo ni a lɔn worɔ, ko, min bee si ko telenne ke, Allala den le wo la.

1 Pita 1.23

Kamasɔrɔn wo ara sɔrɔn tun Allala habadan kuma nime baraka rɔ, ka ma wola dennu na, min ti faga, min si faga, wo ma.

1 Yoni 5.18

Ma ya a lɔn ko, Allala den fen bo fen ti to hake kela, kamasɔrɔn Allala Den Kei ye a kandanna. Setani ti ke a madumela.

KA FAGA HAKE MA — KA WULI KRAIST RO

29

Galesiya Kenu 5.24

Minnu bara ma Kraist Yesute la, wonu bara anuna mogaye ke nya, anube a sago yugu, anube natanu bee faga.

Efesa Kenu 2.1 ni 6

Wo fagane le nun falɔ, wola kuma birabeliye, anube hake bolo....A ya mabe Kraist Yesu lawuli ma nyogen fe, ka kun ti-giye ke a fe arinyene ro.

Kolosi Kenu 3.1

Wobe Kraist ara lawuli wo nyogen fe. Mba, wo ni wo miri wo koenu ma minnu bi arinyene ro, Kraist sigine kan min ala

mansaya sigi fen kuma, Alla bolo nyime ro.

1 Pita 2.24

Kraist nyere ya ma hakeni dune bi a nyere fere bonke ro koloma ma, ko ma ni faga hake ma, ka nimaye ke telenbagaye ye. Bose foron gbe minnu sara a ma, wola kendeyara wonu le fe.

Rom Kenu 6.2 ni 11

Ma ara faga hake ma, ma si to a ro kama tun?...A ye wo nyale, wo ni wo miri wo nyere ma, iko mogɔ faganenu hake ma, kono ka nimaye ke Alla ye Kraist Yesu ro.

Yoni 3.14, 15

Iko Mosesi ya duguma fen laye san ma wule rə nya min, Mogəla Den Kei fana ni laye wo nyale. Wole tə, mogə wo mogə wa denkeninya a ma, wo ni habadan nimaye sərən.

Rəm Kenu 6.23

Kamasərən hake sare le saye la. Kəno Allala kə fen sənkebənə le, habadan nimaye la Kraist Yesu, ma Mari fe.

Yoni 3.36

Min ba denkeninya Allala Den Kei ma, habadan nie ye wo bolo. Min ti Den Keila kume bira, wo ti nie sərən, kəno Allala diminye si to a kuma habadan.

Yoni 17.3

“Habadan nie le ke la, ko mogonu ni ile lən, Alla bərə kelen pe kəni, anubə Yesu Kraist, i ya min sə.”

Yoni 5.24

“N bi tonye fəla wo ye. Min bara nna kume lamən, ka denkeninya wo ma, min ya n sə, habadan nie ye wo bolo. A ti kiti sərən, kəno a ara bə saye rə, ka nie sərən.”

Galesiya Kenu 6.8

Ni a ya nyere nata fuwi ala sene rə, a si saye tege, ka bə a rə. Ni a ya Ni Senima fuwi ala sene rə, a si habadan nie tege, ka bə Ni Senima bolo.

Galesiya Kenu 4.6

Ka a mayira ko Allala denu le wole la, Alla ya ala Den Keila Ni Senima so, ka a dun ma yise ro, wo Ni Senima ye dila ko, "N fa, n fa."

Yoni 14.21

"Min ba nna tonnu bira, ka anu ke, wole ara n kani. Min bara n kani, n Fa Alla si wo kani. Nde fana si a kani, ka n nyere yira a la."

Aiseya 32.17

Kamasaron mogso bee si ko tellene ke, yisi kime anube yisi latege si ke habadan.

Rom Kenu 8.16

Allala Nie ye ma yise ro ka si-riye bo ko Allala denu le mele la.

1 Yoni 3.18, 19

Nna denu! Mala nyogen kani koe kana ma kume anube kira-bee doron na. A ni ma kani bere la, min si a nyere mayira kewalenu ro. Ma si a lon ke le fe, ko ma ye tonye ro. Ma yise si latege Alla yakoro.

1 Yoni 4.13

Ma ya a lon ke le fe, ko, ma ye Alla ro, Alla ye mele ro, kamasaron a ara ala Nie di ma ma.

32 KRAIST YE MOGŌ MIN RŌ, A SI SEWE DI WO MA

Yaburi 16.11

I si nimaya kile yira n na. Ka taran i yakərə, wo si n fa sewe la, wo si ma laferè la n ye habadan.

Yoni 17.13

“Mba, kaka, n bi tala i wara. N bara koe kenu fə duninya rə, wole tə, anu ni nna sewe kambaline sərən anu yisè rə.”

Rəm Kenu 14.17

Kamasərən Allala mansaya ma dən fən anubè min fən la, fə tenbagaye, anubè yisi kime, anubè sewe, Ni Senima ara min di.

Galesiya 2.20

Wole tə, nde belini ma tun, fə Kraist min belinè nde rə. N bi n nie kè min nafela kaka, n belinè denkeninyè le fə, Allala Den Kei rə, min ya n kani, ka faga ndela ko la.

Aiseya 12.3

Iko yi kure si sewe min di mogə kan nagbalanè ma nya min, Allala mogənu si sewa wo nya le, a wa anu kisi tume min.

Yoni 15.11

“N bara kè fə wo ye, wole tə, nna sewe ni to wo rə, ko wola sewe ni kambali.”

1 Samuyeli 12.15

Kono ni i ma i tole maso Mari kan la, fo ka ala tonnu tinya, a si taran wobe ila manse kan ma.

Rom Kenu 6.16

Kamasaron wo ya ke lon serr, ko wo wa wo nyere lasonneya iko yonnu, ka mogso doela kume bira, wo ara ma yonnu na, kun tigi wo ye, wo ya minna kume bira, ni hakete le, wola ban saye le, wa ni kuma birete le, wola ban le, ka latelen Alla ye.

2 Tesalonaika Kenu 1.7-9

Minnu tarone, a si sulen di wonu ma, anube mele fanta ma. Alla si wo ma, Mari Yesu wa bo

gbe ro tume min, anube ata sembe tigiye melikanu, ta malan fe, ka Alla lonbelenu taro, anube wonu minnu ma ma Mari Yesu Kraistla kibare nyime bira. Anu si nyagba habadan halaki tare ro, ka bo Mari yakoro, anube ala gbiliya makawane ro.

Duturanami 11.26-28a

N bi fere dila i ma bi, i ni iletan bi duwe anube danke tema. I si duwe saron, ni i ya Mari ita Allala tonnu bira, n bi min dila i ma bi. Kono i si danke saron ni i ma ton kenu bira, fo ka yelema ka Alla gberenu bato, i ma duru minnu batola nun.

34 KA I SON KRAIST LA, WO BENNE

Filipai Kenu 2.11

Ko bæ si a son a la gbe rɔ, ko Yesu Kraist, Mari le, Fa Allala gbiliye ye.

Matiyu 10.32, 33

“Mogɔ wo mogɔ wa a son a la gbe rɔ, mogɔnu ya la, ko nte le ale la, n si wo nyogen ma ale ye, n Fa Alla yakɔrɔ, min bi arinyene rɔ. Kɔno mogɔ wo mogɔ wa a ban n na gbe rɔ, mogɔnu ya la, nde fana si n ban a la wo rɔ, n Fa Alla yakɔrɔ, min bi arinyene rɔ.”

Rɔm Kenu 10.9, 10

Ko ni i ya i son a la i de rɔ, ko, “Yesu le, Mari la,” ka den-

keninya i yise rɔ, ko Alla ya a lawuli ka a bɔ furenu tema, i si kisi. Mele ara denkeninya ma yise rɔ. Ma ara telen Alla ye. Ma ara ma son a la ma de rɔ. Ma ara kisi.

Luka 9.26

“Ni mogɔ meliyara nde anube nna karanna ko la, Mogɔla Den Kei si meliya alela ko la, a wa na ala gbiliye rɔ tume min, anube a Fala gbiliye, anube melika senimenu.”

1 Yoni 2.23

Kamasɔrɔn min bi a banna Den Kei la, a ye a banna Fa Alla fana la. Min bi sonna Den Kei la, Fa Alla fana, ye wo bolo.

2 Tesalonaika Kenu 2.9

Ko Yugu kele wo si na Setani sembe rɔ, ka tamaserenu anube kannu ko sifa bɛɛ kɛ funinyɛ rɔ.

Matiyu 4.1 ni 10, 11

Wo kɔma, Allala Ni Senima tara Yesu la wule rɔ, a magberenke koe la Setani bolo.... Yesu ya a yabi ko, "Setani bɔ n fɛ! Lanyiri Kɔrɛ Kitabu ye a fɔla ko, 'I ni ila Mari Alla bato, ka wali kɛ a kelen pe ye!'" Wole tɔ, Setani bɔra Yesu fɛ. Melikanu nara, ka a dembe.

Kewalenu 26.18

"I ni anu ye laka, ka anu bɔ pimpi rɔ, ka anu nana kenɛ ma,

ka anu bɔ Setanila sembe kɔrɔ, ka anu nana Alla ma, wole anu si hake makotole sɔrɔn anuna denkeninyɛ fɛ, ka anuna dinkire sɔrɔn Allala mogɔ yabɔnenu tema.'"

1 Pita 5.8

Wo ni wo ye laka, ka wo ye lakalan dɛɛ! Kamasɔrɔn wo yugu, Setani kɔni, a ye tagama tagama-na iko yare, min bi worɔndola. A ye mogɔ nyinina, a si min dɔn.

Efesa Kenu 6.11

Alla ye kele kɛ fen min bɛɛ dila wo ma, wo ni wo bɛɛ dun wo ma, wole tɔ, wo si ke ka wo sɔ Setanila haliya yugu bɛɛ kuma.

2 Tesalonaika Kenu 2.8

Mba, ko Yugu Kele wo si bo gbe ro woro, Mari Yesu si a faga a daro fonyo la, ka a halaki ala gbiliya makawane la, a wa na tumemin.

Yemesi 4.7, 8a

Wole to wo ni wo sonneya Alla ye. Wo ni Setani makele. A si a buri wo koru. Wo ni wo gberen Alla ma. A si a gberen wo ma. . . .

Hiburunu 2.14

Mba, den wonu, iko ale ye wo kelela nya min, kamasoron mogowonu fere banku anube yele le wonu na, Yesu nyere mara iko anu, ka anuna mogoye nyogen bi. A ya wo ma, wole a ni Setani ha-

laki ala saye fe, sembe ye min bolo saye kuma kani.

1 Yoni 3.8

Min bi tola hake kela, Setanite le wo la, kamasoron Setani ya hake ke kebi folofolo. Allala Den Kei bora gbe ro kelela ko la serr, ka Setanila kewalenu tinnya fiu.

Rom Kenu 8.35 ni 37

Yon si ke ma farala Kraistla kaninteye la woro? Toroye si ke a mala wa, ka gbeleye, wa, besenkoninye, wa, konke, wa, bolo kolonnye, wa, masibe, wa saye? . . . Ade, nole kambaline ye ma bolo, koe ke bee ro, wo baraka ro, min bara ma kani.

KOROBO LA**Yoni 13.35**

“Ni wo ye wo nyogen kanina, mogō bēē si a lōn worō, ko nna karan denu le wole la.”

Galesiya Kenu 5.22, 23a

Kōno min bi bōla Ni Senima bolo, wo le, kaninteye wo, sewe wo, yisi kime wo, munnyu wo, dinye wo, nyimaye wo, lanaye wo, famayigi wo, anube nyere bire.

Yoni 21.16

Yesu ya a fō a ye a kinnyama fila nyogen ko, “Saimon, Yonila den kei, i wara n kani ba?” A ya a yabi ko, “Onde Mari, i ya a

lōn ko n bara i kani.” Yesu ya a fō a ye ko, “I ni nna sagenu kandan.”

1 Kōrenti Kenu 13.1

Hali n kumara mogōnu, anube ninteya sa n yise rō, n bara ma ninteye sa n yise rō, n bara ma iko karinya gbese kan, wa, telen gbese kan la.

1 Yoni 4.20

Ni mogō ko, a ara Alla kani, hali wo, a ye a na kelen nyogen kōna, funinya fōle le. Kamasōrōn a ma Alla min yen bē, a ti ke wo kanina, a ara a na kelen nyogen min yen, ni a ma wo kani.

Kewalenu 10.39-41

A ya koe min bæe kɛ, Yahudiyanuna nyamanɛ rɔ, anubɛ Yerusalem sui rɔ, wonu siriye le mele la. Anu ya a gbangban kɔlɔma ma ka a faga. Kɔno a tele sawa nyogen, Alla ya a lawuli, ka a bɔ furenu tema, ka a ma ko a ni bɔ gbe rɔ. Mogɔ bæe ma a yen nun, fɔ Alla ara ban mele min yabɔla nun, ka ma siriye la. Alla ya a lawuli tume min, ka a bɔ furenu tema, mele ya fɛn dɔn a fɛ, ka ma min a fɛ.

Rɔm Kenu 4.25

A fagara ma hakenuna ko la. A wulita ka ma latelen Alla ye.

Lɔgɔ kun kelen wo kɔma, karan dennu ya anu naden bɔn la tun. Tamasi ye anu fɛ. Denu sɔgɔnɛ. Yesu nara ka sɔ anu tema. A ko, “Wo yisɛ ni kima.” Wo kɔma, a ya a fɔ Tamasi ye ko, “I bolo nɛnɛ sa yan. I ni n bolenu mafɛlɛn. I ni i bole rasawan, ka a dun n tɔnkɔn rɔ. I fara sike la. La a la!” Tamasi ya a yabi ko, “N Mari, anubɛ nna Alla!”

—Yoni 20.26-28

Maraka 16.9

Yesu wulita tume min, ka bɔ furenu tema Leherɛ sɔgɔ ma kɔni. A bɔra gbe rɔ Meri Magadala ke fɔlɔn ye, a ya nyina wɔrɔnfile gbin, ka bɔ min tɔ kɔni.

LAWULI KOE, MATA YIGI BA LE WO LA 39

Matiyu 16.21

Ka a dabira wo wati ma, Yesu ya a dabira, ka a fɔ ala karan dennu ye, ka a gbe ko, “Fɔ n ni ta Yerusalem, ka tɔrɛ siyaman sɔrɔn kei mogɔnu, anubɛ saraka masɔla wenu, anubɛ Tɔn karan mogɔnu bolo. N si faga. A tele sawa nyogen, n si wuli tun, ka nie lafe.”

Yoni 5.25 ni 28, 29

“N bi tonyɛ fɔla wo ye. Wati ye nala, a don, a ara ke, wo tume furenu si Allala Dɛn Kei kan lamɛn. Minnu ba a lamɛn, wonu si kisi.... Wo kana kawa kɛla ko la, wati ye nala, wo tume fure minnu bɛɛ ye kambɛnu rɔ,

wonu si a kan lamɛn. Anu si bɔ kambɛnu rɔ. Minnu ya ko nyimɛ kɛ, wonu si wuli ka nie sɔrɔn. Minnu ya ko yugu kɛ, wonu si wuli ka anu yiliki.”

Rɔm Kenu 6.3-5

Kamasɔrɔn wo ya kɛ lɔn serr, ko ma batisira Kraist Yesu rɔ tume min, ma batisira ata sayɛ fana rɔ. Mata batisilɛ fɛ worɔ, ma togonta a fɛ, ata sayɛ rɔ, wole, iko Kraist wulita nya min, ka bɔ furenu tema, Fata gbiliye anubɛ sembɛ fɛ, mɛle fana ni to nimaya kure rɔ wo nyale. Kamasɔrɔn ni mabɛ ale mara kelen na, ata sayɛ rɔ, ma si ma kelen na wo nyale fana, ata lawulɛ fɛ.

1 Pita 1.15

Fə, ka seninya wo ke nya bæe rə, iko Alla min ya wo kele, wo senima nya min.

Luka 1.74, 75

“Ka a gboro ko a si ma kisi, ka ma bə ma yugunu bolo, ka son ko ma ni wali ale ye, ma kana kilan ma yugunu na, ka ma mogə senime anube mogə telenne la a ye, ma siyi tume bæe.”

1 Pita 1.2

Wo yabəne le iko Fa Alla nyere ta ko lategene ye nya min, ka ma mogə senimenu na ala Ni Senima baraka rə, ka Yesu Kraistla kume bira, ka seninya a yele fe.

Allame nema anube yisi kime ni wara wo ye nya bæe ma.

2 Kərenti Kenu 7.1

N diyana yatiginu, lanyiri ke bæe kirine mele le ye! Wole tə, koe min bæe si fere bəne anube nie kəsə, ma ni ma nyere seninya wonu ma. Ma ni nyini ko senime ma dee, ka to Alla-yala-kilanye rə.

2 Timoti 2.21

Ni mogə wo mogə ya a nyere seninya, ka fara ko yugu kenu na, a si ma wali kele la gbiliya wati lategenenu rə, kamasəron a senima, a benne a Tigi makoe ma, a rabenne ka wali nyime sifa bæe ke.

Matiyu 3.11

N bi wo batisila yi rɔ, ka a mayira ko wo ara tubi. Kɔno, min bi nala n kɔma, wo si wo batisi Allala Ni Senima, anube te rɔ. A kolo nde ko pIRR. Nde ma ben, hali ka ala sambare bi.

Hiburunu 13.12

Wole ya a tɔ, Yesu fana fagara sui kɔma, ko ka mogɔnu seninya anu hake ma, a nyere yele fɛ.

1 Yoni 1.9

Ni ma ya ma son mala hake la Alla ye, ma si ke ka la a la, kamasɔrɔn min telenne, a ye wo mala, a si mala hake makoto, ka ma seninya, ka ma bɔ mala ko yugu bɛɛ rɔ.

Aiseya 35.8

Kila we si taran nyo, min tɔgɔ ko, “Kila Senime.” Hake ti-gi ti tagama kile wo fɛ muk. Minnu bi kile wo fɛ, yuwa wo yuwa ti ke wonu bola kile wo fɛ.

Efesa Kenu 1.4

Yanni duninya ni dan, Alla ara ban ma yabɔla nun bi ma, ka ma ma ate la Kraist rɔ, ko ma ni seninya a yala, ni fɛɛ ma.

Efesa Kenu 4.24

Fɔ wo ni mogɔya kure dun wo ma, min danta Allala muni-nye rɔ, ka a nyere mayira tonyɛ tagama nya rɔ, min telenne, a senima.

42 MOGO MINNU FANE NI SENIMA LA

Kewalenu 13.52

Karan den minnu bi Antiyaki nun, wonu fara sewe anube Ni Senima la.

Rom Kenu 8.9

Kono ile toni ma, iko ila mogoye ye a fola i ye nya min. I tone le, iko Allala Ni Senima ye a fola i ye nya min, ni wole, Allala Nie ye i ro. Kraistla Nie sa mogo min to, Kraistta ma wo la.

Luka 11.13

“Iko wo yuguyane ye nya min, wo ya a lon ko a kin, ka fen nyime di wola denu ma. Wo Fa min bi arinyene ro, wo ti tembi

wo la wa, ka Ni Senima di wonu ma, minnu bi a tarala!”

Isikiyeli 36.27

N si nna nie di wo ma ko wo si ke ka bila nna tonnu fe anube ka nna nyamarile bee bira n bara min di wo ma.

Kewalenu 1.8a

“Kono Ni Senima wa na wo ma tume min, wo si sembe saron.”
...

Kewalenu 4.31

Anu banta Alla matarala tume min, anu nadenne kan min, nyo yereyerenta. Anu dama fara Ni Senima la. Anu ya Allala kume fce dabira yisi latege ro.

LANYIRI MAKAWANENU DENKENINYA 43

MOGONU YE

Maraka 9.23

Yesu ko, “Onde, i ko ni n si ke! Denkeninye ye min bolo, wo si ke koe bee kela.”

Yaburi 34.18

MARI ye anu dafe minnu yise tinyane. A si wonu kisi, yigi sa minnu ma.

Aiseya 66.2

Nde nyere le ya duninya bee dan. Minnu famayigine, anu tubine, wonu si n hene, anube minnu kilanne n na, ka nna kume bira.

Lankenimaye 21.4

“A si ya yi bee mafiran, ka ba anu yenu na. Saye ti ke tun. Yisi

gbala sa tun. Diyi ti ke tun, wa, dume. Ko korenu bara tembi, ka ban.”

1 Pita 4.12, 13

N diyana yatiginu, wo ye korebali dume ba tere min saronna, wo kana kawa wola ko la, iko ko kure ara ke wo la, min nyogen ma duri kela. Kono wo ni sewa, ko wo ye Kraistla taryenu saronna, wole to, ala gbiliye wa ba gbe ro tume min, wo si fa sewe la.

Yaburi 37.3

I yigi ni to **MARI** ro ka ko nyime ke. I kandanne si sigi wo duge ro.

44 LANYIRINU MOGŌ MAGBERENKENENU YE

Hiburunu 2.18

Mba, minnu bi magberenke rɔ kaka, a si ke wonu dembena, kamasɔɔn a nyere magberenkenta, ka tɔɔ.

Rom Kenu 16.20

Yisi kime tigi Alla si Setani kasara, wo kian kɔɔ yona.

Yaburi 34.19

Mogŏ telenne si tɔɔye siyaman sɔɔn, kɔno MARI si a kisi, ka a bɔ wo bɛe rɔ.

1 Kɔrenti Kenu 10.13

Magberenke gbere ma ke wo ma, fɔ min sifa ye kela mogŏ bɛe la, kamasɔɔn Alla ti nyina ala lanyiri ko. A ti son wo ni

magberenke ka tembi wo sembe dan la. Kɔno wo wa magberenke tume min, a si sembe di wo ma, ka wo munnyu a kɔɔ. A si bɔ kile fana di wo ma a rɔ.

Aiseya 43.2

I wa tembi yi dume rɔ tume min, n bi i fe. Ila tɔɔyenu ti i no. I wa tembi te rɔ tume min, i ti mintan. Kɔɔbɔli we minnu si na, wonu ti i madume.

Rom Kenu 8.28

Ma ya a lon, ko, Alla ye wali nyime kela koe bɛe rɔ, wonu fe, minnu bara a kani, a ara minnu kele, iko a ya a latege nya min.

Lankenimaye 3.5

“Minnu ba nole ke, duruki gbe-me si dun wonu kan na, iko a gbema tigi wonu. N ti anu togo bo mogo nimenuta kitabu ro mumε. N si a fo n Fa anube ata melikanu yala gbe ro serr, ko nte le anu na.”

Lankenimaye 3.12

“Min ba nole ke, n si wo ma semberen kon la, nta Allala sigi bon la. A ti bo nyo tun mumε! N si nta Alla togo sebe a kuma, anube nta Allata so kure togo, Yerusalem kure koni, min si yigi, ka bo arinyene ro, nta Alla bolo koni. N si n nyere togo kure fana sebe a kuma.”

Lankenimaye 21.7

“Mogo wo mogo wa nole ke, wo si ke saron nde bolo. N si ma ata Alla la. Ale si ma nna den kei la.”

Lankenimaye 2.7

“Mba, ni tole ye i bolo, Ni Senima ye min fola churchinu ye, i ni i tole maso wo la!” Ko, “Minnu bara nole ke, n si sarati di wonu ma, ka nimaya koloma gboe don, min bi Allala nakoe ro.”

Lankenimaye 3.21

Min ba nole ke, n si sarati di wo ma, ka a sigi n fe nta mansaye sigi fen ro, iko n ya nole ke nya min, ka n sigi n Fa Alla fe, kaka ata mansaye sigi fen ro.

46 ALLA YE KUMALA MA YE FURU TINYA KOE RO

Matiyu 5.32

“Kono kaka, n bi a fola wo ye, ni mogɔ ya ala muse boloka, ni musu ma yelennyε ke, a ara muse sɔ yelennyε la worɔ, ni kei gberε ya a furu. Kei min ba a furu, wo fana ara yelennyε ke.”

Luka 16.18

“Kei min ba ala muse boloka ka dogberε furu, wo ara yelennyε ke. Kei min ba musu bolokanε wo furu, wo ara yelennyε ke.”

Rɔm Kenu 7.2, 3

A tamasere le muse la min furu, wo kirine tɔn bolo ala kei ye, ala kei siyi tele bεε rɔ. Kono ni a fagara, ala muse ara hɔrɔya

tɔn wo ma, a kirine min bolo ala kei ye. Wole tɔ, ni a sigira kei gberε wara, ala kei ma faga bε tume min, a si fɔ a ma ko, yelen. Kono ni ala kei fagara, muse wo ara hɔrɔya wo tɔn ma. Wole tɔ, hali a sigira kei gberε wara wo kɔma, a ma yelennyε ke wo rɔ.

1 Kɔrenti 7.10, 11

Mba, kei musu tiginu, anubε musu kei tiginu, n bi a fola wonu ye, nna tɔn ma, Marite le, ko, muse kana bɔ ala kei bolo. Ni a bɔra a bolo, a kana ta kei gberε wara, ni wo ma, a ni segi ala kei fɔle ma. Kei kana ala muse boloka.

Yemesi 5.8

Wole fana ni wo munnyu! Wo yigi sembe ni dun, kamasaran Mari na tele ara gberen.

Matiyu 24.27

“Kamasaran iko banda nyi masae si ke tele bae ro nya min, ka tembi banda kole kan tine bee tiriya, ka ke ha tele yigi, nde, Mogala Den Kei si na wo nyale.”

Lankenimaye 3.11

“N bi nala tiriya. Min bi i bolo, wo mara gben, wole to, moga wo moga ti ila noli sare kankan i ma.”

Maraka 8.38

“Mba, ni moga meliyara nde, anube nna karanna ko la, Alla

lanbeliye, anube tele yugu ke ro, nde, Mogala Den Kei si meliya alela ko la, n ba na tume min n Fa Allala gbiliye ro, mabe melika senimenu.”

Matiyu 24.30

“Wo koma, nde, Mogala Den Kei tamasere si bo gbe ro san ma. Duninya bansan bee si di. Anu si nde, Mogala Den Kei yen nala san kole banda finnye ro sembe anube gbiliya ba ro.”

Yoni 14.3

“N ba ta ka kan tine doe raben wo ye, n si na tun, ka wo bi, ka ta wo la n bolo, wole to, n bi kan min, wo fana si to n fe nyo.”

Luka 21.27

Nde, Mogola Den Kei si bɔ gbe rɔ worɔ, n bi nala banda finnye rɔ, sembe ba anube gbiliye rɔ.

1 Yoni 3.2

N diyana mogonu, Allala den nu le mele la kaka, kono ma si na ma nya min, wo ma bɔ gbe rɔ be. Kono ma ya a lon, Kraist wa bɔ gbe rɔ tume min, ma si ma, iko ale, kamasoron ma si a yen iko a ye nya min ya.

Kewalenu 1.11

Anu ko, "Galili kenu, wo sone nyo kama, ka to san mafelenna? Yesu ke, min bara bɔ wo tema ke la, ka yele arinyene rɔ, a si na

tun wo nya, iko wo ara a yen ta-la arinyene rɔ nya min."

"I tole maso! N bi nala iko kankan! Mogo sewane le wo la, min bi a ye lakalanna, ka ala kure kandan, wole to, a lakolon ti tagama tagama, ka meliya gbe rɔ!" — Lankenimaye 16.15

"Wole fana ni wo raben, kamasoron wo hankili sa hawa min ko, nde, Mogola Den Kei si na wo ma." — Luka 12.40

Matiyu 16.27

"Kamasoron nde, Mogola Den Kei ye nala n Fala gbiliye rɔ, anube nta melikanu. Mba, n si mogo bee sara, iko ala kewalenu bi nya min."

ALLALA KUME

2 Pita 1.21

Kamasərən waliyiya kume ma na mogə sago fə mumε, kəno Alla ya kume min dun mogənu dε rə, anu ya wo fə Allala Ni Senima baraka rə.

Yaburi 119.11

N bara ila tən dugun n yisε rə, wole tə n kana hake ke i la.

Ila kume, lampu le, min si kile yira n na, anubε kene le, nta kile ye. — Yaburi 119.105

Hiburunu 4.12

Mba, Allala kume nima. A sembe kolo. A ye tεgele kela ka tembi faan da file la. A si yigi pon ha səndəme anubε nie benne kan min, ha fere latugun ti-

ne anubε kolota keen basanne a nyogen na kan min. A ye mogə diyana koenu, anubε a yisirə mirinu faranfasila.

Yesu ya anu yabi ko, “Wo ara sama fiu! Kamasərən wo ma Lanyiri Kəre Kitabu lən, wa, Allala sembe.” — Matiyu 22.29

“San kole anubε dugu kole si tembi. Nna kumenu ti tembi habadan.” — Luka 21.33

2 Timoti 3.16

Kamasərən Allala Kitabu bεε dine Alla baraka rə. A benne ka mogə karan wo fε, anubε ka ko yugu makuma, anubε ka fεenu natelen, ka mogə makolo telenbagayela ko la.

This booklet is published as the Lord provides the means in more than 150 languages for free distribution to people EAGER to read. If you can use more copies for prayerful distribution, write to the publisher in English, telling how many you need and in what languages. Published by:

WORLD MISSIONARY PRESS, Inc.
P.O. BOX 120
New Paris, Indiana 46553 U.S.A.

Text from New Testament in Kuranko by the Bible Societies in West Africa.
Used by permission.